

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Vooruitzien door terugblikken: tuchtrecht in de jeugdzorg gezien vanuit andere vertrouwensberoepen

Boven, H.J. van

Citation

Boven, H. J. van. (2023). Vooruitzien door terugblikken: tuchtrecht in de jeugdzorg gezien vanuit andere vertrouwensberoepen. *Tijdschrift Voor Familie- En Jeugdrecht*, 2023(5), 128-136. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3721941>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3721941>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

FJR 2023/26

Vooruitzien door terugblikken. Tuchtrect in de jeugdzorg gezien vanuit andere vertrouwensberoepen

Mr. H.J. van Boven, datum 05-04-2023

Datum	05-04-2023
Auteur	Mr. H.J. van Boven ^[1]
JCDI	JCDI:ADS698498:1
Vakgebied(en)	Personen- en familierecht / Algemeen Personen- en familierecht / Huwelijk, relaties en echtscheiding

In 2020 is in de evaluatie van het tuchtrect in de jeugdzorg geconcludeerd dat het lerend effect ervan verbetering behoeft. Dit artikel beoogt bij te dragen aan dat lerend effect door inzicht te geven in het beoordelingskader van de colleges van Stichting Kwaliteitskader Jeugd (SKJ). Op basis van jurisprudentieonderzoek wordt het beoordelingskader geschetst dat SKJ lijkt te hanteren. Vervolgens worden dit kader en de hieruit afgeleide normen vergeleken met de door Herregodts gevonden normen van tuchtcolleges van accountants, advocaten en artsen. Deze normenvergelijking kan bijdragen aan heldere beslissingen van SKJ in de toekomst.

1. Inleiding

Een strafrechtelijke beoordeling van het handelen van jeugdprofessionals? Dat vond de jeugdzorgsector onwenselijk. Daarom is in 2015 het tuchtrect voor de jeugdzorg ingevoerd.^[2] Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) is belast met het registerbeheer en de uitoefening van tuchtrectspraak in de jeugdzorg.^[3] In het tuchtrect beoordeelt een tuchtcollege of een klacht binnen het bereik van het tuchtrect valt en of de beroepsbeoefenaar tuchtrectelijk verwijtbaar heeft gehandeld.^[4] Tuchtrect heeft als doel de kwaliteit en betrouwbaarheid van de beroepsgroep te waarborgen: enerzijds leren beroepsbeoefenaren van elkaars en hun eigen fouten en anderzijds vrijwaart het cliënten van niet-functionerende professionals door schorsing of schrappen uit het register. Naast dit algemene doel beoogde de wetgever met het tuchtrect in de jeugdzorg de bureaucratie terug te dringen. Verschillende incidenten hadden geleid tot een toename van regels en daardoor was de indruk ontstaan dat jeugdprofessionals zich lieten leiden door risicomijdend gedrag. Het tuchtrect moest jeugdprofessionals hun professionele autonomie weer teruggeven door strakke protocollen te vervangen door vakinhoudelijke richtlijnen.^[5]

In 2020 heeft het Nivel het tuchtrect in de jeugdzorg geëvalueerd, waarbij onder andere is onderzocht in hoeverre de doelen van het tuchtrect zijn behaald.^[6] Hieruit is gebleken dat wat betreft het 'lerend effect' nog winst te behalen valt. Om optimaal te leren van tuchtrectbeslissingen is namelijk vereist dat beslissingen inzicht geven in hoe jeugdprofessionals normen moeten toepassen. Volgens de onderzoekers maakt het college^[7] in beslissingen echter nauwelijks inzichtelijk welke professionele standaard geldt, onderbouwt het niet altijd waarom jeugdprofessionals de tuchtnorm al dan niet hebben geschonden, verwijst het niet altijd naar eerdere jurisprudentie en lijkt het zelfs vergelijkbare feiten anders te kwalificeren.^[8]

Volgens het Nivel zou de praktijk gebaat zijn bij een helder beoordelingskader.^[9] Daarom heb ik in mijn masterscriptie de beslissingen van het college geanalyseerd, met als doel het beoordelingskader te schetsen.

Vervolgens heb ik dit kader en de hieruit afgeleide normen vergeleken met de normen van andere tuchtcolleges. Hierin is Herregodts met haar promotieonderzoek mijn grote inspirator geweest. Herregodts heeft op basis van de jurisprudentie van de tuchtcolleges van accountants, advocaten en artsen de beoordelingskaders geschetst en hieruit gemeenschappelijke of afwijkende normen afgeleid. Zij stelt in haar proefschrift dat een normenvergelijking dwingt tot reflectie, wat kan bijdragen aan heldere beoordelingskaders en beter gemotiveerde beslissingen.^[10] Laat dat nou precies zijn waar de praktijk volgens het Nivel bij gebaat is. De keuze om de normen uit de tuchtrechtspraak van jeugdprofessionals te vergelijken met die van accountants, advocaten en artsen lijkt gepast. Ten eerste omdat veel tuchtklachten onderwerpen beslaan die in de tuchtrechtspraak van alle vier de tuchtcolleges terugkomen, zoals informatieverstrekking, dossiervorming en communicatie.^[11] Ten tweede omdat alle vier de tuchtcolleges oordelen over professionals die eenzelfde type beroep uitoefenen, namelijk een vertrouwensberoep. Bij vertrouwensberoepen hebben cliënten vaak vage hulpvragen en een kennisachterstand ten opzichte van professionals. Professionals moeten deze hulpvragen op basis van hun deskundigheid concretiseren en uitvoeren.^[12] Daartegenover past de opmerking dat de aard van de beroepsuitoefening van jeugdprofessionals wezenlijk verschilt van die van accountants, advocaten en artsen. Dat is vooral het geval als jeugdprofessionals binnen het gedwongen kader bij burgers betrokken zijn en burgers veelal niet op die betrokkenheid zitten te wachten. Mogelijk blijkt dit verschil ook uit de normenvergelijking.

Uit de evaluatie van het Nivel blijkt ook - evenals uit andere onderzoeken - dat weinig jeugdprofessionals positief staan tegenover het tuchtrecht als kwaliteitsbewaker van de jeugdzorg.^[13] Tuchtprocedures gaan namelijk gepaard met onzekerheid over het verloop en de uitkomst en kosten veel tijd en energie. Jeugdbeschermers gaven in eerder onderzoek aan dat beoordelaars van (tucht)klachten weinig inzicht hebben in de praktijk.^[14] Een helder beoordelingskader kan duidelijkheid scheppen en daarmee bijdragen aan het draagvlak voor het tuchtrecht.

Allereerst wordt kort de methode van dit onderzoek toegelicht (par. 2). Daarop volgt een beschrijving van de normen van het college en vervolgens een beschouwing hiervan in het licht van normen van tuchtcolleges van de andere vertrouwensberoepen (par. 3). Ten slotte worden conclusies en aanbevelingen gedaan (par. 4).

2. Methode

Om een beoordelingskader van het tuchtrecht in de jeugdzorg en de daaruit af te leiden normen te schetsen, is een jurisprudentieonderzoek uitgevoerd naar beslissingen van het college. Hiervoor zijn alle gepubliceerde beslissingen met een einduitspraak tussen 1 januari 2018 en 1 september 2021 bestudeerd.^[15] Dat wil zeggen zaken waarin een klacht (on)gegrond en/of de klager niet-ontvankelijk is verklaard. Wrakingszaken zijn niet meegenomen, omdat het college hier niet aan de professionele standaard toetst en daarom inhoudelijke relevantie missen.

In totaal zijn 359 beslissingen onderzocht.^[16] De normatieve overwegingen zijn geanalyseerd, aangezien deze het beoordelingskader invullen. Hiertoe zijn allereerst de normatieve overwegingen ingedeeld in de vijf door Herregodts onderscheiden categorieën, namelijk professionele autonomie en oordeelsvorming; zorgvuldige omgang met (de belangen van) de cliënt; vaktechnische kwaliteit; geheimhouding en zorgvuldige omgang met vertrouwelijke informatie; en professioneel gedrag. Deze laatste blijft in deze bijdrage overigens onbesproken, aangezien hier relatief weinig zaken over gepubliceerd zijn. Vervolgens is geprobeerd een lijn te ontdekken in de overwegingen, zoals uitgangspunten en eventuele uitzonderingen daarop. Specifiek is gekeken naar welke instrumenten het college noemt ter invulling van de professionele standaard en wanneer iets tuchtrechtelijk verwijtbaar is en waarom.

3. Normen

In deze paragraaf komen per categorie de normen van het college aan bod, die vervolgens voor zover relevant

worden vergeleken met die tuchtcolleges van de andere vertrouwensberoepen.

3.1 Professionele autonomie en oordeelsvorming

3.1.1 Jeugdzorg

Het college verwacht van jeugdprofessionals dat zij autonoom handelen. Jeugdprofessionals moeten in hun beroepsuitoefening professionele afwegingen maken op basis van de voorliggende (proces)stukken, eigen observaties en geldende gedragsregels.^[17] Hierbij moet het belang van het kind volgens het college de eerste overweging zijn, maar ook andere belangen - zoals van (gezaghebbende) ouders - moeten worden meegewogen.^[18] Voor de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen is een beschikking van de kinderrechter het uitgangspunt. Volgens het college hebben jeugdprofessionals de plicht om een door de kinderrechter gegeven opdracht (proberen) uit te voeren.^[19] Toch mogen jeugdprofessionals soms kennelijk gemotiveerd afwijken van hetgeen in een beschikking of raadsrapport is meegegeven.^[20] Zo had de kinderrechter in een beschikking onder verwijzing naar het raadsrapport uiteengezet dat de gezinsvoogd de focus zou moeten leggen op de problematische ouderrelatie en niet in eerste instantie op de kinderen of contactherstel. De jeugdprofessional had echter in het eerste gesprek met de moeder gezegd dat zij niet aan de communicatie of problematische ouderrelatie kan werken en zich daarom juist zou focussen op contactherstel en het schoolverzuim van de kinderen. Deze twee waren allebei - naast de problematische ouderrelatie - als ontwikkelingsbedreiging in de beschikking opgenomen. Het college kon deze werkwijze volgen, mede omdat dit in een methodische casuïstiekbespreking was besloten. Deze conclusie lijkt haaks te staan op eerdere beslissingen. Waarschijnlijk is doorslaggevend geweest dat deze keuze in een methodiebespreking is gemaakt.

Jeugdprofessionals moeten zich in hun beroepsuitoefening neutraal opstellen. De richtlijnen vereisen 'meerzijdige partijdigheid', wat inhoudt dat jeugdprofessionals de verschillende partijen erkennen en zich kunnen inleven in ieders positie. Het college verwacht dat jeugdprofessionals zich afvragen of ouders bepaalde handelingen kunnen uitleggen als het bevoordelen van de andere partij en alert zijn op aanwijzingen dat ouders partijdigheid ervaren.^[21] Het college lijkt echter niet eenduidig in het bestempelen van handelen als partijdig en evenmin in het tuchtrechtelijk verwijtbaar achten daarvan. Zo spreekt het college over partijdigheid, maar vindt het soms ook 'het wekken van de schijn van partijdigheid' en 'onvoldoende neutraal' of 'willekeurig' handelen tuchtrechtelijk verwijtbaar. ^[22] In een andere zaak erkent het college dat het zich kan voorstellen dat bij moeder de indruk is ontstaan dat de jeugdprofessional zich niet neutraal heeft opgesteld. De jeugdprofessional had apart met de ouders gemaild. Terwijl was afgesproken dat ouders elkaar in alle emailberichten in de cc zouden zetten, zodat beide ouders alle mails zouden ontvangen. De klacht hierover verklaarde het college gegrond, maar de klacht dat de jeugdprofessional niet neutraal had gehandeld niet. Volgens het college was onvoldoende aannemelijk geworden dat de jeugdprofessional (bewust) partij voor de vader heeft gekozen.^[23] Terwijl je in het licht van eerdere beslissingen zou kunnen zeggen dat de jeugdprofessional hier de schijn van partijdigheid heeft gewekt op grond waarvan deze klacht gegrond verklaard zou kunnen worden. Hieruit blijkt evenwel dat de uitspraken van het college casuïstisch zijn en dat het college oog heeft voor de feiten en omstandigheden van het geval.

De invulling van de professionele autonomie komt niet altijd eenduidig over. Het college formuleert niet altijd een specifieke norm of verwachting - zoals het alert zijn op aanwijzingen dat ouders partijdigheid ervaren - en verwijst evenmin stelselmatig naar richtlijnen of regelgeving waar dit in staat. Bovendien gebruikt het college wisselende termen, waarschijnlijk afhankelijk van de formulering van de klacht. Daarnaast gebruikt het college minder concrete formuleringen - zoals 'tot op zekere hoogte professionele bevoegdheid' ^[24] - en verwijst het nauwelijks naar eerdere beslissingen.

In de professionele oordeelsvorming lijken jeugdprofessionals een positieve verplichting te hebben om het vertrouwen in hun beroepsgroep te bevorderen. De beroepscode bevatten een 'vertrouwensartikel' ^[25] dat strekt tot het bevorderen van het vertrouwen in de jeugdzorg en jeugdprofessionals aanspreekt op hun verantwoordelijkheid om hieraan een bijdrage te leveren. Als het college een klacht gegrond verklaart, vindt

het college het handelen van de jeugdprofessional vaak - maar niet altijd - in strijd met een vertrouwensartikel. Van de 145 gegrondverklaringen in eerste aanleg oordeelde het college 68 keer dat een 'vertrouwensartikel' was geschonden. Andersom heeft het college in sommige zaken alleen een vertrouwensartikel geschonden geacht, terwijl een specifiek artikel (ook) voor de hand had gelegen. Bijvoorbeeld in een zaak waarin de jeugdprofessional aan de moeder een vooraankondiging voor een schriftelijke aanwijzing had gedaan zonder dit met haar te overleggen. In een andere zaak had de jeugdprofessional onjuist gerapporteerd. In deze zaken had een verwijzing naar een artikel over respectievelijk communicatie en dossiervorming voor de hand gelegen.^[26]

3.1.2 Beschouwing

Herregodts concludeerde dat de beoordelingen van de tuchtcolleges van accountants, advocaten en artsen casuïstisch zijn: feiten en omstandigheden bepalen of iets tuchtrechtelijk verwijtbaar is.^[27] Dat geldt ook voor beoordelingen van het college. Jeugdprofessionals hebben veel professionele autonomie, waardoor de feiten en omstandigheden van de casus de beslissing van het college bepalen.

Wat betreft partijdigheid hebben jeugdprofessionals een soort 'vergewisplicht', nu zij alert moeten zijn op mogelijke aanwijzingen dat ouders partijdigheid ervaren. Het college vraagt dus een actievere houding van jeugdprofessionals dan slechts onthouding van partijdigheid. Dit type beoordeling lijkt op die van tuchtcolleges van *accountants*. Deze vereisen dat *accountants* alert zijn op bedreigingen, afwegen tot welke maatregelen deze bedreigingen nopen en deze overwegingen schriftelijk vastleggen.^[28] In paragraaf 3.3 zal blijken dat ook jeugdprofessionals hun dilemma's en overwegingen in dossiers moeten vastleggen.

Voor *accountants* bestaat een stappenplan om zich ervan te vergewissen dat zij handelen conform de fundamentele beginselen 'objectiviteit' en 'onafhankelijkheid'. Ook bij tuchtcolleges van *advocaten* zijn de kernwaarden - 'onafhankelijkheid' en 'onpartijdigheid' - leidend. Dit betekent dat het niet gaat om de vraag of een (rechts)regel bestaat die bepaald handelen gebiedt of verbiedt, maar dat bij de beoordeling van het tuchtcollege doorslaggevend is of een professional heeft gehandeld conform de kernwaarden.^[29] Het college lijkt niet expliciet te toetsen aan fundamentele beginselen of kernwaarden, maar lijkt als impliciete kernwaarde het bevorderen van het vertrouwen in de jeugdzorg te hanteren. Vertrouwensartikelen lijken een soort vergaarbak: vanwege het door tuchtrecht te beschermen belang - vertrouwen in de beroepsgroep - zal tuchtrechtelijk verwijtbaar gedrag samengaan met schending van deze artikelen. Desondanks is van de 145 gegrondverklaringen tien keer een berisping zonder openbaring opgelegd, zonder dat een vertrouwensartikel geschonden werd geacht.^[30] Terwijl deze maatregel doet vermoeden dat deze jeugdprofessionals met hun handelen wel degelijk het vertrouwen in de beroepsgroep hebben geschaad. Daarmee lijkt een verwijzing naar of schending van een vertrouwensartikel voor de hand liggend.

3.2 Zorgvuldige omgang met (de belangen van) de cliënt

3.2.1 Jeugdzorg

Zorgvuldige omgang met de cliënt heeft betrekking op informatieverzameling, het beginnen en eindigen van een professionele relatie en bejegening. Wat betreft informatieverzameling moeten jeugdprofessionals cliënten de 'voor een goede professionele relatie relevante informatie' geven, uitleggen en nagaan of ze deze hebben begrepen.^[31] Bij voorkeur geschiedt deze informatieverstrekking face-to-face en wordt dit schriftelijk bevestigd.^[32] Informatievoorziening kan onder omstandigheden echter achterwege blijven, worden uitgesteld of schriftelijk gebeuren. Bijvoorbeeld wanneer ouders niet openstaan voor gesprekken of de situatie spoed vereist.^[33]

Voor het inzetten van onderzoek of jeugdhulp is in de regel toestemming van betrokkenen vereist.^[34] Hierover moeten jeugdprofessionals samenwerken met jeugdigen en diens ouders/opvoeders om tot overeenstemming/instemming te komen.^[35] Dit vereist volgens het college dat jeugdprofessionals beide ouders betrekken bij overleggen, beslissingen en (gezins)plannen en hen aanspreken op hun

verantwoordelijkheden en gemaakte afspraken.^[36] Desondanks heeft het college het nalaten hiervan ook eens niet tuchtrechtelijk verwijtbaar geacht. Namelijk in een zaak waarin de jeugdprofessional had nagelaten de moeder te informeren of uit te nodigen voor een gepland 'groot overleg' over het onderwijstraject van haar kind na overplaatsing naar een andere instelling. De jeugdprofessional had dit overleg direct na terugkomst van haar vakantie gepland. Het college achtte dit niet tuchtrechtelijk verwijtbaar, nu beklagde na terugkomst van haar vakantie heeft gemeend snel te moeten handelen, omdat bij alle betrokkenen sprake was van 'paniek'.^[37] Bij kinderbeschermings- of voogdijmaatregelen is meestal geen sprake van overeenstemming/instemming, maar dat ontslaat jeugdprofessionals volgens het college niet van de verplichting om ouders en andere betrokkenen zoveel mogelijk te betrekken.^[38] Volgens het college volstaat impliciete toestemming niet.^[39] Toch mogen jeugdprofessionals de toestemming kennelijk soms veronderstellen, zoals toestemming voor het afnemen van onderzoek wanneer een ouder haar kind naar dit onderzoek brengt.^[40]

Bovendien vereisen de beroepscode dat jeugdprofessionals hulpverlening zorgvuldig afsluiten, wat inhoudt dat ze op eigen initiatief de beëindiging tegenover cliënten (en hun wettelijke vertegenwoordigers) verantwoorden, bereid zijn tot nazorg, hen eventueel begeleiden bij een verwijzing en mededelen wie hun volgende aanspreekpunt wordt.^[41] Deze vereisten gelden ongeacht op wiens verzoek de hulpverlening is beëindigd. De afweging tot beëindiging moeten jeugdprofessionals baseren op het belang van jeugdigen.^[42]

Als het gaat om bejegening moeten jeugdprofessionals zich bewust zijn van hun voorbeeldfunctie en de daarbij horende maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarom moeten jeugdprofessionals zich altijd neutraal en de-escalerend opstellen en de noodzakelijke afstand tot cliënten en/of derden bewaren.^[43] Dit is uitgewerkt in verschillende artikelen van de beroepscode en de daaruit voortvloeiende tuchtrechtspraak. Een eerste voorbeeld is dat jeugdprofessionals jeugdigen en ouders moeten respecteren.^[44] Bij kwetsbare jeugdigen kan 'respect' ook actieve bescherming van jeugdprofessionals vragen.^[45] Respect voor ouders heeft implicaties voor de bejegening.^[46] Bovendien vereist het dat jeugdprofessionals de eigen verantwoordelijkheid en opvoedingsvisie van ouders respecteren en binnen de wettelijke kaders zoeken naar mogelijkheden om de ouderrol vorm te geven, zowel op eigen initiatief als naar aanleiding van voorstellen van ouders.^[47] Een tweede voorbeeld is dat jeugdprofessionals zich bewust moeten zijn van de afhankelijkheidspositie van hun cliënten.^[48] Zo zijn ouders afhankelijk van jeugdprofessionals wat betreft gezinsplannen, omgang, hulpverlening en hetgeen hun kinderen aan jeugdprofessionals vertellen. Hieruit vloeit volgens het college de verplichting voort dat jeugdprofessionals jeugdigen in beide opvoedsituaties spreken en *beide* ouders blijven betrekken.^[49] Jeugdprofessionals moeten in dit kader de gezagsposities van beide ouders respecteren, maar zijn ook gehouden te zoeken naar mogelijkheden om de ouderrol van juridische ouders zonder gezag vorm te geven.^[50]

3.2.2 Beschouwing

Jeugdprofessionals moeten - net als *accountants* en *advocaten* - kunnen aantonen dat zij cliënten de relevante informatie hebben verschaft. Daarnaast vertoont de beoordeling van het college overeenkomsten met die van tuchtcolleges van *advocaten* en *artsen*, waarbij professionals in samenspraak met cliënten/patiënten besluiten maken. Herregodts signaleerde dat de taak van advocaten is verschoven van het uitleggen van de koers *aan de cliënt* naar het bespreken *met de cliënt*. Hiermee is de beoordeling van de tuchtcolleges van *advocaten* gaan lijken op de informed consent-jurisprudentie van de tuchtcolleges van *artsen*, waarbij sprake moet zijn van voorlichting en toestemming. Hiervoor is vereist dat *advocaten* ingaan op de goede én kwade kansen en voldoende specifiek zijn. *Artsen* moeten patiënten alle informatie geven die nodig is om een weloverwogen beslissing te kunnen nemen over de behandeling. Bij *artsen* is sprake van een glijdende schaal tussen paternalisme - waarbij *artsen* de passendste behandeling bepalen en slechts ter instemming aan patiënten voorleggen - en gedeelde besluitvorming. Dit laatste houdt in dat *artsen* bijvoorbeeld ingaan op hun voorkeursbehandeling, mede in het licht van de risico's, kansen en mogelijke alternatieve behandelingen. *Artsen* moeten ook inschatten in hoeverre de informatie bij patiënten is geland.^[51] Voor jeugdprofessionals lijkt een nog verdergaande inspanningsverplichting te gelden, nu de beroepscode vereisen dat jeugdprofessionals actief naar overeenstemming/instemming voor hulpverlening zoeken. Dit is vooral een uitdaging wanneer de visies van ouders onderling uiteenlopen of jeugdprofessionals opereren binnen het gedwongen kader.

Waar tuchtcolleges van *advocaten* en *artsen* klachten over bejegening en communicatie veelal niet-ontvankelijk of ongegrond verklaren,^[52] nemen deze onderwerpen bij het college een toonaangevende plek in. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat communicatie een wezenlijk onderdeel is van de beroepsuitoefening van jeugdprofessionals en daarom kwaliteitsborging vergt. Dat vermoeden lijkt te worden bevestigd nu de beroepscode artikelen bevatten over informatievoorziening, gezamenlijke besluitvorming, een respectvolle opstelling en bewustzijn van de afhankelijkheidspositie van cliënten.^[53] Deze artikelen bieden ruimte om klachten in te dienen over bejegening en communicatie en dat gebeurt ook.^[54] Tenslotte lijken voor jeugdprofessionals wat betreft het beginnen en afsluiten van professionele relaties - zeker met betrekking tot toelichting en nazorg - verdergaande verplichtingen te bestaan dan voor *accountants*, *advocaten* en *artsen*.^[55]

3.3 Vaktechnische kwaliteit

3.3.1 Jeugdzorg

Vaktechnische kwaliteit ziet op deskundigheid, dossiervorming en samenwerking. Het college acht handelen onvoldoende deskundig wanneer jeugdprofessionals ongemotiveerd adviezen of richtlijnen niet volgen of in strijd met wetgeving handelen.^[56] Het college stelt soms expliciet wat jeugdprofessionals beter hadden kunnen of moeten doen. Hieruit kan blijken dat jeugdprofessionals onvoldoende deskundig hebben gehandeld.^[57] Zo verwacht het college van jeugdprofessionals dat zij in een casus waar de ouders zijn gescheiden actief achterhalen hoe het gezag is geregeld en waar de hoofdverblijfplaats is vastgesteld. Het college geeft als suggestie dat jeugdprofessionals hiervoor om te beginnen informeren naar het ouderschapsplan.^[58] Een ander voorbeeld is een zaak waarin een jeugdprofessional vertrouwelijke informatie van cliënten onbeveiligd en onversleuteld naar het emailadres van haar eenmanszaak heeft verstuurd om deze te kunnen printen. Hierdoor heeft zij het risico gelopen dat deze informatie bij een derde terechtkomt. Het college stelt dat de jeugdprofessional de stukken op een ander moment op kantoor had kunnen printen, zodat zij geen onnodig risico had hoeven nemen.^[59]

Dat handelen beter had gekund is echter op zichzelf onvoldoende voor een tuchtrechtelijk verwijt. Het gaat namelijk om de vraag of de jeugdprofessional is gebleven binnen de grenzen van een redelijk bekwame beroepsuitoefening. Desondanks geeft het college ook bij niet tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen soms aan wat de jeugdprofessional beter had kunnen doen.^[60] Daarnaast is het gegeven dat bepaalde doelen niet zijn bereikt op zichzelf onvoldoende om aan de deskundigheid van jeugdprofessionals te twijfelen.^[61] Bovendien heeft het college oog voor (on)ervarenheid van jeugdprofessionals en complexiteit van situaties.^[62] Maar het college verwacht ook deskundigheid van jeugdprofessionals in opleiding.^[63] Het college ziet meermaals aanleiding de beroepsgroep of instellingen als geheel aan te spreken, bijvoorbeeld over de werkdruk.^[64]

Het college behandelt veelvuldig klachten over dossiervorming, die zijn te verdelen in vier categorieën. Ten eerste over wat in het dossier *moet* staan. Volgens het college waarborgt dossiervorming de kwaliteit en continuïteit van de hulpverlening.^[65] Daaruit vloeit voort dat dossiers inzicht moeten geven in afspraken, bevindingen, dilemma's en (kern)beslissingen, of ouders hierover zijn geïnformeerd en in hoeverre betrokkenen het hiermee eens zijn.^[66] Ten tweede gaan klachten over wat er in het dossier *mag* staan. Jeugdprofessionals mogen namelijk slechts de van belang zijnde feiten opnemen en wel volledig en naar waarheid.^[67] Desondanks kan van jeugdprofessionals niet verwacht worden dat zij in elk voorkomend geval onderzoeken welke ouder gelijk heeft.^[68] Het college verwijst meermaals naar het rapport van de Kinderombudsman^[69] en stelt dat jeugdprofessionals zich bewust moeten zijn van de mogelijk langdurige en ingrijpende gevolgen van rapportages.^[70] Bovendien bevat het rapport concrete handvatten, waarvan het college verwacht dat jeugdprofessionals die opvolgen. Zo vereisen vermoedens en constatering een deugdelijke onderbouwing en bronverwijzing,^[71] hoewel nalaten niet altijd tuchtrechtelijk verwijtbaar is.^[72] Ook minder neutrale of nauwkeurige bewoordingen of onzorgvuldigheden zijn niet altijd tuchtrechtelijke verwijtbaar.^[73] Ten derde gaan klachten over verantwoordelijkheid. Het college acht jeugdprofessionals (mede)verantwoordelijk voor door hen ondertekende documenten, zelfs als zij deze niet zelf hebben opgesteld.^[74]

Ten slotte gaan klachten over het recht op inzage. Jeugdprofessionals moeten cliënten desgevraagd - of voorafgaand aan verspreiding - zo spoedig mogelijk inzage in en afschrift van (delen van) het dossier en gelegenheid tot reactie verlenen.^[75] Daarnaast hebben cliënten een correctierecht, maar dit geldt slechts ten aanzien van persoonsgegevens en feitelijke onjuistheden.^[76] Daarom kan toevoeging van een reactie aan het dossier ook volstaan.^[77] Ouders met gezag hebben ook recht op inzage in het dossier van hun kind jonger dan zestien jaar.^[78] Het recht op inzage is echter niet absoluut. Sommige documenten maken geen onderdeel uit van het dossier - zoals werkaantekeningen of conceptverslagen van informanten - zodat deze niet aan cliënten hoeven te worden verstrekt.^[79] Bovendien gelden wettelijke rechtvaardigingen om inzage of inlichtingen te weigeren. Namelijk wanneer dit noodzakelijk is in het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van een ander^[80] - zoals de andere ouder of de jeugdige - of als de jeugdprofessional hiermee niet geacht kan worden de zorg van een goed jeugdhulpverlener in acht te nemen.^[81] Bij deze laatste kunnen privacyoverwegingen een rol spelen, maar dan rust volgens het college een zware motivatieplicht op jeugdprofessionals.^[82] Voor ouders zonder gezag gelden voor het dossier van hun kind de regels van derdenverstrekking (zie paragraaf 3.4).^[83] Datzelfde geldt voor informatie over of het dossier van de andere ouder.^[84]

Jeugdprofessionals moeten inzetten op een goede en efficiënte samenwerking.^[85] Vooral jeugdbeschermers zijn als regievoerder verantwoordelijk voor een voortvarende totstandkoming van de (evaluatie van) hulpverlening.^[86] Het college hecht waarde aan (multidisciplinair) overleg, omdat dit bijdraagt aan een zorgvuldige afweging.^[87] Als jeugdprofessionals (kern)beslissingen nemen zonder voorafgaand overleg dan kan dat tuchtrechtelijk verwijtbaar zijn, vooral omdat de beroepscode collegiaal overleg en collegiale samenwerking voorschrijven.^[88] In dit licht komt het bevreemdend over dat het college in een zaak in zowel eerste aanleg als beroep het niet tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft geacht dat de jeugdprofessional een persoonlijkheidsonderzoek voor de zoon heeft geadviseerd en pas achteraf met de GZ-psycholoog heeft overlegd over de wenselijkheid hiervan. De jeugdprofessional is teruggekomen op haar advies nadat de GZ-psycholoog kenbaar had gemaakt dat zij de zoon hiermee niet wilde belasten.^[89] Tenslotte moeten jeugdprofessionals zoals hierboven overwogen met cliënten zoeken naar overeenstemming/instemming.

Tekortkomingen of beslissingen binnen de instelling vallen in beginsel buiten de tuchtrechtelijke verantwoordelijkheid van jeugdprofessionals.^[90] Hierop zijn enkele uitzonderingen. Ten eerste als een jeugdprofessional vanuit de instelling betrokken is bij een casus en hierdoor werkzaamheden boven haar functie verricht. In dat geval moeten jeugdprofessionals uit zichzelf weten en erkennen dat een dergelijke casus buiten hun bevoegdheden valt.^[91] Ten tweede als jeugdprofessionals instellingsbeleid volgen dat strijdig is met de beroepsstandaard,^[92] hoewel dit de jeugdprofessional niet altijd aangerekend wordt.^[93] Ten derde moeten jeugdprofessionals attent zijn op signalen dat hun collega's de beroepsstandaard schenden.^[94] Tenslotte zijn psychologen en (ortho)pedagogen onder omstandigheden medeverantwoordelijk voor het team waarvan zij deel uitmaken.^[95]

3.3.2 Beschouwing

Jeugdprofessionals moeten - evenals de andere vertrouwensberoepen - altijd kwaliteit leveren, maar niet ieder suboptimaal handelen is tuchtrechtelijk verwijtbaar. Voor jeugdprofessionals lijkt niet zozeer een resultaatsverplichting maar eerder een inspanningsverplichting te gelden. Daarbij lijkt voor jeugdprofessionals vaktechnische kwaliteit nog minder concreet dan bij de andere vertrouwensberoepen. Afwegingen maken is namelijk inherent aan de beroepsuitoefening van jeugdprofessionals en zoals gezegd is die afweging - of tuchtrechtelijke verwijtbaarheid daarvan - sterk afhankelijk van de feiten en omstandigheden. Wat betreft dossiervorming en samenwerking lijkt het college meer van jeugdprofessionals te verwachten dan de tuchtcolleges van de andere vertrouwensberoepen. Jeugdprofessionals krijgen een actievere rol toebedeeld om cliënten te betrekken bij dossiervorming en (het bepalen van de geschikte) hulpverlening. Tenslotte zijn jeugdprofessionals niet zonder meer verantwoordelijk voor handelen van collega's of handelen of beleid vanuit de instelling. Desondanks bestaan hier uitzonderingen op, zoals hierboven genoemd. Dit leidt mogelijk tot onduidelijkheid. Enerzijds draait het immers in het tuchtrecht - zo ook bij het college^[96] - om het *individuele* handelen van jeugdprofessionals en dan lijkt het logisch dat instellingsbeleid of handelen van collega's hier niet onder vallen. Anderzijds moeten jeugdprofessionals er op grond van de beroepscode op attent zijn dat het instellingsbeleid of het handelen van collega's niet in strijd is met de beroepsstandaard.

Startende jeugdprofessionals zijn ook tuchtrechtelijk verantwoordelijk. Herregodts vond dat *advocaten* vanaf hun eerste dag volledig verantwoordelijk zijn. Daarentegen wordt bij *artsen* aandacht besteed aan de opleidingsfase waarin startende professionals zich bevinden: naarmate de opleiding vordert, verleggen verantwoordelijkheden zich van begeleider naar starter.^[97] Het is onduidelijk waar het standpunt van het college zich op dit spectrum begeeft.

Het normatieve kader van het college vertoont een tweetal overeenkomsten met dat van tuchtcolleges van *accountants* en *artsen*. Ten eerste bestaan tal van richtlijnen en gedragsregels, zoals van Veilig Thuis of de Raad voor de Kinderbescherming. Deze gedragsregels maken het mogelijk de toetsing toe te spitsen op een specifiek beroep. Handelen is in beginsel 'ondeskundig' wanneer jeugdprofessionals hier zonder reden van afwijken. Hoewel afwijken van gedragsregels soms gepast kan zijn, heeft het jurisprudentieonderzoek hiervan geen concrete voorbeelden opgeleverd. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat in veel gedragsregels al bepaalde uitzonderingsgronden zijn uitgewerkt. Bij een uitzonderingssituatie kunnen jeugdprofessionals zich dus alsnog aan de gedragsregel houden door de uitzonderingsregels toe te passen. Ten tweede is ook op jeugdprofessionals veel wetgeving van toepassing, zoals over inzage en informatieverstrekking (Jeugdwet) en de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen (BW). Tenslotte besteedt het college - net als tuchtcolleges van *artsen* - aandacht aan achterliggende oorzaken, vooral omdat jeugdprofessionals deze als verklaring voor hun handelen aanvoeren. Herregodts heeft erop gewezen dat beslissingen hierdoor een onderzoekend karakter krijgen, wat het lerend effect ondersteunt.^[98] Datzelfde kan gesteld worden voor het noemen van wat de jeugdprofessional beter had kunnen doen.

Herregodts concludeerde dat de andere tuchtcolleges vonden dat dossiers van belang zijn voor de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening. Daarnaast maakt dossiervorming het mogelijk de werkwijze van professionals te toetsen. Daarom moeten professionals in dossiers nadrukkelijk analyses, overwegingen, alternatieven en bronverwijzingen opnemen. Datzelfde geldt voor jeugdprofessionals, hoewel het college hier zwaarder aan lijkt te tillen. De verklaring hiervoor ligt vermoedelijk in de mogelijk ingrijpende en langdurige gevolgen van rapportages, wat veelvuldig is benadrukt binnen de sector en is ingevuld in verschillende richtlijnen, artikelen en rapporten. Bovendien speelt bij *artsen* het retentierecht een rol, op grond waarvan patiënten een verklaring kunnen laten toevoegen of inzage of vernietiging kunnen eisen.^[99] In het verlengde hiervan hebben jeugdprofessionals te maken met recht op inzage en correctierecht.

3.4 Geheimhouding en zorgvuldige omgang met vertrouwelijke informatie

3.4.1 Jeugdzorg

De grens van onzorgvuldigheid lijkt het college te leggen bij privacyschending, wat 'daadwerkelijke verspreiding' van 'persoonsgegevens' impliceert. ^[100] Wat betreft de verspreiding is betekenisvol of de ontvanger de informatie heeft gelezen of hier al bekend mee was. Bij ongelezen of reeds bekende informatie lijkt strikt genomen geen sprake te zijn van verspreiding.^[101]

Ook een nonchalante houding kan leiden tot een tuchtrechtelijk verwijtbare privacyschending.^[102] Het college vindt dat vertrouwelijke informatie in een gesloten envelop of online versleuteld moet worden verstuurd.^[103] Desondanks heeft het college het per abuis versturen van rapporten naar de verkeerde persoon als kennelijke vergissing beschouwd en daarom niet tuchtrechtelijk verwijtbaar geacht.^[104]

Voor het verstrekken en opvragen van informatie aan of bij derden is in beginsel toestemming vereist.^[105] Het college vereist expliciete, gerichte toestemming: jeugdprofessionals moeten vertellen om welke informatie het gaat en wie de informatie verstrekt of ontvangt.^[106] Hoewel het college de voorkeur geeft aan schriftelijke toestemming, is de toestemming vormvrij en kan worden volstaan met mondelinge toestemming.^[107] In de Jeugdwet staan twee rechtvaardigingsgronden voor informatieverstrekking zonder toestemming. Ten eerste is verstrekking mogelijk aan personen die rechtstreeks betrokken zijn bij de hulpverlening.^[108] De kring van rechtstreeks betrokkenen moet volgens het college restrictief worden toegepast.^[109] Ten tweede zijn jeugdprofessionals ertoe gehouden informatie te verstrekken voor zover noodzakelijk voor de uitvoering van de

3.4.2 Beschouwing

Herregodts vond dat de beoordeling van (on)rechtmatige gegevensverstrekking van de andere tuchtcolleges bestaat uit drie 'subbeoordelingen'. Allereerst wordt gezien of informatie in het kader van de dienstverlening is verkregen. Deze beoordeling lijkt het college niet te doen. De overige twee beoordelingen komen wel bij alle vier de tuchtcolleges terug. Zo bezien alle tuchtcolleges of sprake is van 'verstrekking' van 'vertrouwelijke gegevens'. Onder 'verstrekking' verstaat men het mondeling of schriftelijk delen van gegevens, maar ook een nonchalante omgang met informatie of het op andere wijze prijsgeven van gegevens. Tenslotte bezien tuchtcolleges of doorbreking van de geheimhoudingsplicht is gerechtvaardigd en of dan is voldaan aan het subsidiariteitsvereiste.^[111]

Het college lijkt vertrouwelijkheid hoog in het vaandel te hebben staan. Daarom is het in eerste opzicht bevreemdend dat het college het versturen van vertrouwelijke informatie naar verkeerde ontvangers niet tuchtrechtelijk verwijtbaar acht. In beide gevallen hadden de jeugdprofessionals echter actie ondernomen om de schade te beperken, bijvoorbeeld te verzekeren dat de ontvanger de email zou verwijderen.^[112] Daarmee lijkt niet elke vergissing tuchtrechtelijk verwijtbaar, zolang deze gevolgd wordt door adequaat handelen van de jeugdprofessional.

4. Conclusie

In deze bijdrage is beknopt het beoordelingskader van het college geschetst en is gezien in hoeverre de hieruit voortvloeiende normen overeenkomen met de normen van tuchtcolleges van accountants, advocaten en artsen. Het is gebleken dat deze normen zowel overeenkomsten als verschillen vertonen. Ook de wijze van beoordelen lijkt te verschillen. Waar de andere tuchtcolleges bepaalde onderwerpen stelselmatig en stapsgewijs aanvielen - zoals omgang met vertrouwelijke gegevens - komt dat bij het college nauwelijks naar voren. De overige verschillen lijken verklaarbaar vanuit de karakteristieken van de jeugdzorg. Het college lijkt vooral op het gebied van samenwerking, communicatie en bejegening meer van jeugdprofessionals te verwachten. Dit lijkt redelijk gezien de ingrijpende bevoegdheden van jeugdprofessionals als het gaat om inbreuk op de privacy en het gezinsleven en de daarmee samenhangende afhankelijkheidsrelatie van cliënten. Zeker nu cliënten van jeugdprofessionals vrijwel geen invloed hebben op wie hen begeleidt en in het gedwongen kader weinig anders kunnen dan die begeleiding aanvaarden. Dit maakt hen kwetsbaarder dan cliënten van andere vertrouwensberoepen. Daarmee lijkt de in de inleiding uitgesproken verwachting te worden bevestigd. Namelijk de wezenlijk verschillende aard van de beroepsuitoefening van de jeugdprofessionals versus de andere vertrouwensberoepen blijkt ook uit de normenvergelijking. Maar dan moeten de verwachtingen van het college - veelal positieve inspanningsverplichtingen - wel duidelijk zijn. Dat lijkt nu niet altijd het geval. Het college verwijst niet stelselmatig naar eerdere beslissingen en instrumenten die invulling geven aan de professionele standaard, zoals beroepscode, richtlijnen, veldnormen en wetgeving. Daarbij is niet altijd duidelijk wat het uitgangspunt en wat de uitzondering is. Ook gebruikt het college herhaaldelijk minder concrete termen. Dat biedt jeugdprofessionals weinig duidelijkheid over wat ze bij een tuchtprocedure moeten kunnen aantonen en nog belangrijker: hoe ze moeten handelen. Dit raakt immers de kern van het lerend effect. Het belang van het lerend effect is nog groter gebleken nu jeugdprofessionals veel professionele autonomie hebben en dit de kern van hun beroepsuitoefening betreft. Tot slot draagt het college wel bij aan het lerend effect en het geven van erkenning door zich in beslissingen tot beroepsgroepen en werkgevers te wenden om zorgen te uiten of alternatieven aan te reiken.

Vooral op het gebied van vertrouwen lijkt het college van andere tuchtcolleges te verschillen. Waar het tuchtrecht bij andere vertrouwensberoepen is bedoeld ter voorkoming van het schaden van het vertrouwen in de beroepsuitoefening, geldt voor jeugdprofessionals een positieve verplichting het vertrouwen in de jeugdzorg te bevorderen. Deze opdracht is terug te vinden in de 'vertrouwensartikelen'. Uiteraard is voor het opleggen van een maatregel niet vereist dat een vertrouwensartikel is geschonden. Ook schending van andere artikelen uit de beroepscode of instrumenten is tuchtrechtelijk verwijtbaar en kan het opleggen van een maatregel

rechtvaardigen. Maar aangezien het college het bevorderen van het vertrouwen in de jeugdzorg als kernwaarde lijkt te hanteren, is het bevreemdend dat het college vertrouwensartikelen niet altijd geschonden acht als zij jeugdprofessionals een berisping zonder openbaring oplegt. Het geeft te denken over de functie van deze vertrouwensartikelen in de tuchtrechtspraak. Misschien is het enerzijds wenselijk dat het college jeugdprofessionals kan wijzen op hun verantwoordelijkheid een bijdrage te leveren aan het vertrouwen in de jeugdzorg. Immers, tuchtrechtelijk verwijtbaar gedrag ondermijnt niet alleen de positie van de desbetreffende jeugdprofessionals, maar van de gehele beroepsgroep. Anderzijds moeten de beroepscode de open tuchtnormen nader invullen. Als de artikelen uit de beroepscode ook open en algemeen geformuleerd zijn, kan je je afvragen of deze geschikt zijn om als op zichzelf staande norm te gelden of eerder leiden tot rechtsonzekerheid onder jeugdprofessionals. Daarbij past de opmerking dat ook niet tuchtrechtelijk verwijtbaar gedrag het vertrouwen in de beroepsgroep kan schaden.

We mogen er niet aan voorbijgaan dat SKJ zelf ook actief zoekt naar optimalisering van het lerend effect van het tuchtrecht. Zo worden per 1 november 2022 de meeste tuchtklachten niet meer door een college maar middels consultatie behandeld. Deze consultatie houdt in dat een 'commissie van consultatie' in een gesprek met de klager(s) en jeugdprofessional hun visie hoort en beziet of er een leeropbrengst is voor de jeugdprofessional, waar zij nog verder over in gesprek kunnen gaan. Vervolgens koppelt de commissie middels een advies aan het voorportaalcollege terug of de klacht als afgehandeld kan worden beschouwd. Daarna beslist het voorportaalcollege of de beslissing is afgehandeld of wordt doorverwezen naar het college. Volgens SKJ is deze nieuwe aanpak sneller en is er meer aandacht voor leren en reflectie voor klagers en jeugdprofessionals. Zoals het nu lijkt, wordt van deze consultatie echter niets gepubliceerd en daarmee mist het tuchtrecht een belangrijke pijler voor het lerend effect, namelijk de openbare beoordelingen van het beroepsmatig handelen van jeugdprofessionals. Desondanks blijft vooral voor ernstige verwijten de mogelijkheid van een tuchtprocedure bestaan.^[113] Daarmee zijn de volgende aanbevelingen - voortvloeiend uit dit onderzoek - nog steeds relevant.

1. Verwijs waar relevant stelselmatig naar relevante richtlijnen, kaders, wetgeving en eerdere beslissingen. Van jeugdprofessionals wordt immers verwacht dat ze hiervan op de hoogte zijn en deze toepassen, wat je als college het beste uitdraagt als je dit zelf ook doet. Onderbouw dan per norm waarom deze al dan niet geschonden is. Bovendien voorkomt het systematischer teruggrijpen op eerdere beslissingen wellicht dat ongemotiveerd wordt afgeweken van een eerder ingenomen standpunt en wordt inzichtelijk wat het uitgangspunt is en wat gegronde uitzonderingen zijn.
2. Gebruik waar mogelijk concretere termen of overwegingen of licht deze toe, bijvoorbeeld waarom jeugdprofessionals iets voldoende hebben aangetoond in een tuchtprocedure. Dat biedt lezers van beslissingen duidelijkheid over welk handelen het college van jeugdprofessionals verwacht en wat jeugdprofessionals in een tuchtprocedure moeten kunnen aantonen. Niet alleen ten behoeve van het lerend effect, maar ook zodat jeugdprofessionals meer gerustgesteld een tuchtprocedure ingaan.
3. Blijf in beslissingen indien gepast de beroepsgroep aanspreken. Hiermee laat je zien dat je oog hebt voor de praktijk, waardoor jeugdprofessionals zich hopelijk gehoord en begrepen voelen.
4. Zet het geven van alternatieven voort. Het geeft aan wat jeugdprofessionals beter kunnen doen en/of waarom jeugdprofessionals (tuchtrechtelijk) zijn tekortgeschoten: er waren immers minder vergaande alternatieven voorhanden.
5. Benader onderwerpen stelselmatiger als deze zich daarvoor lenen, zoals het doorlopen van alle stappen van de meldcode of een stapsgewijze beoordeling van informatieverstrekking, zoals andere tuchtcolleges dat doen. Dit maakt voor jeugdprofessionals inzichtelijk welke stappen zij moeten doorlopen en wat ze zich daarbij moeten afvragen.
6. Reflecteer ten slotte op de vertrouwensartikelen. Als deze artikelen van toegevoegde waarde zijn, zouden deze in ieder geval geschonden geacht moeten worden wanneer een zwaardere maatregel wordt opgelegd. Daarnaast lijkt het best beslissingen te vermijden waarin slechts een vertrouwensartikel geschonden wordt geacht, zeker wanneer meer specifiekere artikelen van toepassing zijn. Dit biedt meer houvast.

Voetnoten

- [1] Mr. H.J. (Jolien) van Boven is promovenda aan de afdeling Jeugdrecht van de Universiteit Leiden. Deze bijdrage is gebaseerd op haar masterscriptie, die zij in het kader van de Master Jeugdrecht aan de Universiteit Leiden heeft geschreven.
- [2] Wet van 21 mei 2014 tot aanpassingen van de Wet op de jeugdzorg en enkele andere wetten ten behoeve van de professionalisering van de jeugdzorg, *Stb.* 2014, 220 (iwtr. op 1 januari 2015). L.R Schackmann, V.D.V. Sankatsing, R. de Boer, M.R. Bruning & R.D. Friele, *Evaluatie 5 jaar tuchtrecht in de jeugdzorg*, Utrecht: Nivel 2020, p. 16-17.
- [3] Artikel 4.1.6 Jeugdwet jo. 5.2.1 Besluit Jeugdwet.
- [4] In dit artikel blijft het ontstaan van het tuchtrecht in de jeugdzorg, de tuchtnormen en de invulling daarvan buiten beschouwing. Zie hiervoor bijvoorbeeld: R. de Boer & M.R. Bruning, 'Vijf jaar tuchtrecht in de jeugdzorg; aandachtspunten voor de toekomst', *FJR* 2021/36, p. 154-160.
- [5] [Kamerstukken II 2012/13, 33619, 3](#), p. 2 (MvT).
- [6] Schackmann e.a. 2020.
- [7] Met 'het college' wordt in deze bijdrage de 'Colleges van Toezicht' en 'Colleges van Beroep' van SKJ bedoeld. Wanneer wordt verwezen naar tuchtcolleges van andere beroepsgroepen dan wordt dat expliciet aangegeven.
- [8] Schackmann e.a. 2020, p. 37-38 en 48.
- [9] Schackmann e.a. 2020, p. 64.
- [10] Herregodts 2019, p. 619-620.
- [11] *SKJ Jaarverslag* 2020, p. 81.
- [12] Herregodts 2019, p. 619-620.
- [13] Schackmann e.a. 2020, p. 53: Van de ondervraagden vond 75% dat het tuchtrecht een negatief effect heeft gehad; en 81% dat er betere alternatieven zijn dan het tuchtrecht om van fouten te leren.
- [14] A. van Montfoort, 'Tucht, toezicht en kwaliteit jeugdbescherming', *Jeugdbeleid* 2018/12, p. 2; E. Lam & I.J.M. Schepens, 'De stand van zaken twee jaar later', *Jeugdrecht in de praktijk* 2017/2, p. 27.
- [15] Deze zijn te raadplegen via <https://tuchtrecht.skjeugd.nl/bslissingen/>. De beslissingen voor 2018 zijn niet meegenomen: vanwege de tijd én omdat dat het gevaar met zich meebrengt dat conclusies worden getrokken op basis van beslissingen waar het college nog zoekende was, vergelijk Schackmann e.a. 2020, p. 20.
- [16] SKJ heeft intussen veel nieuwe beslissingen gepubliceerd. Hierdoor is het mogelijk dat eenzelfde zoektocht een ander aantal beslissingen oplevert.
- [17] CvT 17.031T; 17.044T; 17.101T; 17.107Ta-Tb; 17.114Ta-Tb; 17.135T; 18.074T; 19.020Ta; 19.149Ta; 19.158Ta; 19.162Ta; 19.369Ta; 20.054Ta; 20.178Ta; 20.181Ta; 20.214Ta.
- [18] CvB 17.027B; 18.003B; CvT 17.101T; 19.162Ta; 20.163Ta; 20.164Ta; 20.202Ta.
- [19] CvT 18.074T; 19.020Ta; 19.158Ta.

- [20] CvT 17.044T.
- [21] CvT 19.017Ta; 19.452Ta; 20.412Ta-Tb.
- [22] CvT 17.113T; 17.126Tb; 18.123T; 19.040Ta; 18.147T.
- [23] CvT 17.113T; 19.020Ta.
- [24] CvB 20.003B; 20.019B; CvT 17.105Tb; 17.135T; 18.074T; 19.020Ta; 19.158Ta; 19.513Ta; 20.094Ta; 20.310Ta.
- [25] Artikel D Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional; artikel 18 Beroepscode NIP; en artikel 14 Beroepscode NVO.
- [26] CvT 17.095T en CvT 18.113T: een schending van respectievelijk artikel F/G en M lijkt hier (ook) gepast.
- [27] Herregodts 2019, p. 300-301.
- [28] Herregodts 2019, p. 300-301.
- [29] Herregodts 2019, p. 255 en 300-301.
- [30] CvT 18.141T; 19.020Ta; 19.040Ta; 19.425Ta; 20.054Ta; 20.096Ta; 20.120Ta; 20.162Ta; 20.214Ta; 20.246Ta.
- [31] Artikel F (en G) Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional. CvB 17.030B; 18.002B; CvT 18.085T; 18.147T; 19.055Ta; 19.500Ta; 20.120Ta.
- [32] CvB 17.026B; 20.020B; CvT 19.579Ta; 20.005Ta; 20.214Ta.
- [33] CvB 17.026B; 20.020B; CvT 17.101T; 18.073T; 19.226Ta; 19.287Ta; 19.579Ta; 20.005Ta; 20.089Ta; 20.162Ta; 20.310Ta.
- [34] Artikel 7.3.4 Jeugdwet en artikel 7:450 lid 2 BW; en artikel 12 Beroepscode NVO.
- [35] Artikel G Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional.
- [36] CvB 18.012B; CvT 17.100Ta; 17.113T; 17.141Ta; 18.032T; 18.067Ta; 18.088T; 18.093T; 18.100T; 18.104T; 18.123T; 18.147T; 18.159T; 19.019Ta; 19.020Ta; 19.119Ta; 19.230Ta; 19.500Ta; 20.007Ta; 20.122Ta; 20.215Ta-Tb.
- [37] CvT 17.023Tc.
- [38] CvB 17.003B; CvT 17.110T; 19.158Ta; 19.230Ta; 19.272Ta; 19.456Tb; 20.088Ta; 20.096Ta; 20.163Ta; 20.164Ta; 20.214Ta; 20.218Ta.
- [39] CvB 19.005B; CvT 17.110T; 17.147T; 19.119Ta.
- [40] CvT 17.147T.
- [41] Artikel I Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional. CvT 17.097T; 20.225Ta.
- [42] CvT 18.033T; 20.120Ta.
- [43] CvB 20.005B; CvT 19.017Ta; 19.113Ta; 19.232Ta; 19.425Ta; 19.439Ta; 20.355Ta.
- [44] Artikel E Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional.

- [45] CvT 19.425Ta; 19.479Ta.
- [46] CvT 18.091T; 18.127T; 18.137T.
- [47] CvT 17.125T; 18.101T; 18.137T; 18.169T; 19.230Ta; 19.272Ta; 19.301T; 20.120Ta.
- [48] Artikel H Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional.
- [49] CvT 19.040Ta; 19.452Ta; 20.122Ta; 20.162Ta; 21.028Ta.
- [50] CvT 17.125T; 19.452Ta; 20.218Ta.
- [51] Herregodts 2019, p. 414-416 en 418.
- [52] Herregodts 2019, p. 418. Bij *advocaten* en *artsen* worden klachten hierover respectievelijk ongeveer 33 en 14% gegrond verklaard.
- [53] In de Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional respectievelijk artikel F, E, G en H.
- [54] Van de 359 onderzochte beslissingen betrof het in 271 zaken in eerste aanleg één of meer klacht(en) ingediend tegen een jeugd- en gezinsprofessional of jeugdzorgwerker, waarop de Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional van toepassing is. Van die 271 klachten raakten 62 zaken aan communicatie/informatievoorziening (artikel F), waar in 36 zaken (58,1%) dit artikel geschonden werd geacht. Van die 271 klachten raakten 106 zaken aan bejegening (artikel E, G en/of H), waar in 76 zaken (71,7%) één of meer van deze artikelen geschonden werd(en) geacht. Hierbij past evenwel de opmerking dat veel klachten over bejegening en communicatie mogelijk in het voorportaal niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond worden verklaard en dus niet zijn meegenomen in deze jurisprudentieanalyse, waardoor de percentages hoger uitvallen. Zie ook *SKJ Jaarverslag 2021*, p. 5 met een inhoudsanalyse van de klachtkenmerken van 2017 t/m 2021.
- [55] Herregodts 2019, p. 418.
- [56] Artikel B Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional. CvB 18.002B; CvT 17.141Ta; 18.056T; 18.074T; 18.110T; 18.123T; 18.137T; 19.055Tb; 19.452Ta; 19.479Ta; 20.143Ta; 20.218Ta.
- [57] CvB 20.019B; 18.056T; 19.425Ta; 20.002Ta; 20.100Ta.
- [58] CvT 18.056T.
- [59] CvT 20.100Ta.
- [60] Zie bijvoorbeeld: CvB 20.003B; 20.019B; CvT 17.097T; 17.100Ta; 17.137T; 18.104T; 19.226Ta; 19.308Ta; 19.494Ta; 20.089Ta; 20.218Ta; 20.215Ta; 20.225Ta.
- [61] CvB 20.020B; CvT 17.101T.
- [62] CvB 19.006B; CvT 17.031T; 18.016T; 19.020Ta; 19.479Ta; 19.456Tb.
- [63] CvT 19.479Ta.
- [64] CvB 17.030B; CvT 17.128Tb; 17.130T; 18.004T; 19.005Ta; 19.113Ta; 19.494Ta; 20.120Ta; 20.178Ta.
- [65] CvT 19.162Ta; 19.258Ta. Zie ook Artikel 7.3.8 lid 1 (jo. 7.3.1 lid 1) Jeugdwet.
- [66] CvB 18.001B; 19.019B; 19.022B; CvT 17.126Tb; 17.128Tb; 18.054T; 18.061T; 18.104T; 19.019Ta; 19.162Ta; 19.176Ta; 19.219Ta; 19.258Ta; 19.273Ta; 20.214Ta; 20.267Ta.

[67] Deze verplichting in artikel 3.3 Jeugdwet bestaat slechts voor jeugdprofessionals van de Raad voor de Kinderbescherming en gecertificeerde instellingen voor wat betreft rapportages en verzoekschriften: CvB 18.006Ba-Bb; CvT 17.036Ta; 17.136Tc; 18.054T; 18.004T; 19.406Ta; 19.572Ta; 20.090Ta. Desondanks lijken jeugdprofessionals hier in het algemeen aan gehouden op grond van bijvoorbeeld artikel M Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional: CvT 17.141Ta-Tb.

[68] CvB 18.006Ba-Bb; 19.013B; 20.009B; CvT 17.049Ta-Tb; 19.572Ta; 20.090Ta.

[69] De Kinderombudsman, *Is de zorg gegrond? Analyse van het feitenonderzoek aan de basis van ingrijpende jeugdzorgbeslissingen*, De Kinderombudsman 2013. CvT 17.036Ta; 19.020Ta; 20.054Ta; 20.094Ta.

[70] CvB 20.009B; 20.019B; CvT 17.105Tb; 18.004T; 18.032T; 18.104T; 18.159T; 19.261Ta; 19.406Ta; 19.561Ta; 20.147Ta.

[71] CvB 18.012B; 19.009Ba-Bb; CvT 18.004T; 18.032T; 19.019Ta.

[72] CvB 20.019B ; CvT 18.004T; 20.136Ta.

[73] CvB 17.012B; 17.019B; 18.010B; 19.004B; 19.008Ba-Bb; CvT 17.046T; 17.123T; 17.136Tc; 18.002T; 18.004T; 19.038Ta-Tb; 19.075Ta; 19.213Ta-Tb; 19.406Ta; 19.494Ta.

[74] CvB 17.030B; CvT 17.105Tb; 20.157Ta.

[75] Artikel 7.3.10 jo. 7.3.1 lid 1 Jeugdwet; 45 Uitvoeringswet AVG. CvT 17.028T; 17.141Ta-Tb; 18.137T; 18.176T; 19.005Ta; 19.040Ta; 19.213Ta-Tb; 19.272Ta; 20.143Ta; 20.412Ta-Tb.

[76] Artikel 45 Uitvoeringswet AVG; artikel M Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional; artikel 36 Beroepscode NVO; en artikel 93 Beroepscode NIP. CvB 19.022B; CvT 17.028T; 18.176T; 19.005Ta; 19.146Ta; 19.176Ta; 19.272Ta; 19.406Ta; 20.412Ta-Tb.

[77] CvB 19.022B; CvT 18.176T; 19.005Ta; 19.176Ta; 19.261Ta; 19.272Ta; 20.412Ta-Tb.

[78] Artikel 7.3.10 jo. 7.3.1 lid 1 jo. 7.3.15 Jeugdwet. CvB 18.007Ba-Bb-Bc; CvT 17.031T; 17.141Ta; 19.040Ta; 19.213Ta-Tb; 20.143Ta; 20.519Ta.

[79] CvT 17.114Ta-Tb; 17.141Ta; 19.019Ta.

[80] Artikel 7.3.10 jo. 7.3.1 lid 1 jo. 7.3.15 Jeugdwet. CvB 18.017B; CvT 17.031T; 17.036Td; 17.141Ta-Tb; 19.213Ta-Tb; 19.308Ta.

[81] Artikel 7.3.11 lid 3 jo. 7.3.15 Jeugdwet. CvT 19.019Ta; 19.513Ta.

[82] CvT 19.513Ta.

[83] CvT 17.141Ta-Tb; 17.148T; 20.519Ta.

[84] CvB 18.007Ba-Bb-Bc; CvT 17.031T; 17.036Td; 17.141Ta-Tb; 19.213Ta-Tb; 19.308Ta; 20.007Tb.

[85] Artikel N Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional.

[86] CvB 17.004B; 18.012B; CvT 18.016T; 18.029T; 19.020Ta; 19.146Ta; 19.226Ta; 19.300T; 20.096Ta; 20.214Ta.

[87] CvB 17.023B; 20.003B; CvT 17.105Tb; 17.107Ta-Tb; 17.117T; 17.131T; 18.002T; 18.006T; 18.016T; 18.068T; 18.169T; 19.040Ta; 19.213Ta-Tb; 19.561Ta; 20.005Ta; 20.089Ta; 20.246Ta.

[88] CvT 18.169T; 19.040Ta; 19.425Ta; 20.214Ta. Zie bijvoorbeeld artikel O en S Beroepscode Jeugd- en Gezinsprofessional.

[89] CvB 20.003B; CvT 19.258Ta.

[90] CvT 17.130T; 18.016T; 18.176T; 19.191Ta; 19.308Ta; 20.178Ta; 20.425Ta.

[91] CvT 17.141Ta.

[92] Artikel Q Beroepscode Jeugd- en Gezinsprofessional. CvT 19.005Ta.

[93] CvT 19.494Ta.

[94] Artikel T Beroepscode Jeugd- en Gezinsprofessional. CvT 18.029T; 18.127T.

[95] CvT 19.301Ta; 20.157Ta.

[96] Zie artikel 2.2 *Reglement professional toezicht* of het voorheen geldende artikel 2.3 *Tuchtreglement (versie 1.5 of 1.4)*, alle te raadplegen via tuchtrecht.skjeugd.nl/tuchtrecht/over-tuchtrecht/reglementen/.

[97] Herregodts 2019, p. 535.

[98] Herregodts 2019, p. 479-485.

[99] Herregodts 2019, p. 440-442.

[100] CvT 17.031T; 18.073T; 20.054Ta; 20.310Ta.

[101] CvT 17.031T; 18.073T; 20.310Ta.

[102] CvT 18.001T; 18.212T.

[103] CvT 17.114Ta-Tb; 20.100Ta.

[104] CvT 18.073T; 18.137T.

[105] *Richtlijn Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp*; artikel J Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional; artikel 11 Beroepscode NVO; artikel 7.3.11 lid 1 jo. 7.3.15 Jeugdwet. CvB 18.007Ba-Bb-Bc; 18.016B; 18.017B; CvT 17.023Tc; 17.031T; 17.134T; 17.136T; 17.148T; 18.008T; 18.125T; 19.162Ta; 20.002Ta; 20.054Ta; 20.007Tb; 20.096Ta; 20.110Ta; 20.143Ta; 20.310Ta.

[106] CvT 18.008T; 19.162Ta; 20.110Ta; 20.310Ta; 20.519Ta.

[107] CvT 17.136T; 20.110Ta.

[108] Artikel 7.3.11 lid 2 jo. 7.3.15 Jeugdwet.

[109] Het college heeft hier een omgangshuis wel, maar een school niet onder geschaard, zie CvT 17.023Tc; 18.137T.

[110] Artikel 7.3.11 lid 4 jo. 7.3.15 Jeugdwet. CvT 17.028T; 17.065Ta-Tb; 19.075Ta; 19.582Ta-Tb.

[111] Herregodts 2019, p. 360-364.

[112] CvT 18.073T; 18.137T.

[113] 'Een nieuwe vorm van professioneel toezicht voor jeugd- en gezinsprofessionals', skjeugd.nl 25

